

Hallituksen esitys eduskunnalle työeläkelainsäädännön ja sairausvakuutuslain muuttamiseksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle työeläkelainsäädännön ja sairausvakuutuslain muuttamiseksi (HE 64/2019 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta (StVM 12/2019 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

työntekijän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työntekijän eläkelain (395/2006) 76 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 634/2009,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 4 kohta, 12 §:n 3 momentti, 13 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentin 3 kohta, 70 §:n 2 momentti ja 3 momentin 4, 5 ja 12 kohta, 74 §:n 3—5 momentti, 76 §:n 2 ja 5 momentti, 81 §:n 2 momentti, 91 §:n 1 momentti, 92 §:n 1 momentin 5 kohta, 94 §:n 1 momentti, 101 §:n 1 ja 3 momentti, 106 §:n 1 momentti, 108 §:n 1 momentti, 109 §, 111 §:n 3 momentti, 128 ja 140 a §, 175 §:n 1 momentti, 182 §, 183 §:n 1 momentti, 198 §:n 1 momentti ja 206 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 4 kohta, 175 §:n 1 momentti ja 183 §:n 1 momentti laissa 1247/2016, 12 §:n 3 momentti, 13 §:n 2 momentti ja 206 §:n 1 momentti laissa 1269/2018, 18 §:n 1 momentin 3 kohta, 74 §:n 5 momentti, 81 §:n 2 momentti, 91 §:n 1 momentti, 92 §:n 1 momentin 5 kohta, 94 §:n 1 momentti, 108 §:n 1 momentti ja 109 § laissa 69/2016, 70 §:n 3 momentin 4, 5 ja 12 kohta laissa 940/2010, 74 §:n 3 momentti osaksi laeissa 1274/2006, 627/2009, 1203/2009, 69/2016 ja 1247/2016, 106 §:n 1 momentti ja 111 §:n 3 momentti laissa 634/2009, 128 § laissa 701/2016, 140 a § laissa 678/2011, 182 § osaksi laeissa 945/2016 ja 1247/2016 sekä 198 §:n 1 momentti laeissa 1456/2011 ja 1247/2016, sekä

lisätään 95 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 69/2016, uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 189 a § seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

2 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa tai sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, tartuntatautilain (1227/2016) mukaista tartuntatautipäivärahaa, vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta, työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa, aikuiskoulutusetuuksista annetun lain (1276/2000) mukaista aikuiskoulutustukea, työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista ansionmenetyskorvausta taikka työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015), sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain (1521/2016) tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä annetun lain (1522/2016) mukaista päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka liikennevakuutuslain (460/2016) mukaista tilapäistä ansionmenetyskorvausta;

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Jos työntekijän vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, ensimmäisen vanhuuseläkkeen alkamista edeltävän kuukauden loppuun mennessä ansaittua eläkettä ja 2 momentin mukaista eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavaa kalenterikuukautta myöhemmäksi (*lykkäyskorotus*). Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen hänelle myönnetyn ensimmäisen työeläkelain mukaisen vanhuuseläkkeen alkamisen jälkeen.

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Jos työntekijä jatkaa työntekoa vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täytettyään, vanhuuseläke myönnetään eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta. Vanhuuseläke voidaan tällöin myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kolmelta kuukaudelta vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämisen jälkeen.

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

18 §

Vanhuuseläke ja sen määrä osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen

Osittainen varhennettu vanhuuseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi, kun työntekijälle myönnetään vanhuuseläke. Vanhuuseläkkeen määrä lasketaan tällöin seuraavista osista:

3) osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamisvuonna ja sen jälkeen vanhuuseläkkeen alkamiseen mennessä päättyneistä työsuhteista, 68 §:ssä tarkoitetun päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen ajalta ja 74 §:ssä tarkoitetuista palkattomien aikojen etuuksien perusteena olevista tuloista ansaitusta eläkkeestä sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan karttuneesta etuudesta.

70 §

Eläkkeeseen oikeuttavat työansiot

Eläkkeen perusteena olevaan työansioon luetaan myös työstä maksettava vastike, joka on osaksi tai kokonaan sovittu hyvitetäväksi:

1) yleisöltä saatavilla palvelu- tai lahjarahoilla ja ne otetaan huomioon samansuuruisina kuin viimeksi toimitetussa verotuksessa, jos muuta luotettavaa selvitystä niiden määrästä ei esitetä;

2) vakuutuskassalaissa tarkoitetun sairauskassan maksamalla päivärahalta, jota työntekijä saa laissa säädetyn tai työehto- tai muussa sopimuksessa sovitun palkan sijasta;

3) lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukaisella yksityisen hoidon tuella tai vastaavalla muulla valtion tai kunnan maksamalla tuella;

4) tuloverolain (1535/1992) 33 b §:n 3 momentissa tarkoitettuna työpanokseen perustuvana osinkona.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna vastikkeena työstä ei pidetä muun muassa:

4) tuloverolain 66 §:n 3 momentissa tarkoitettua työsuhdeoption käyttämisestä syntyvää etua tai sellaista työsuhteeseen perustuvaa suoritusta, joka määräytyy yhtiön osakkeen arvon muutoksen perusteella, ellei työsuhdeoptiolla merkittävän osakkeen sovittu merkintähinta olennaisesti alita osakkeen käypää arvoa työsuhdeoption antamishetkellä ja tällaista työsuhdeoptiota käytetä vuoden kuluessa työsuhdeoption antamisesta, tai ellei kyse ole sellaisesta palkkiosta, jota 5 kohdan perusteella pidetään vastikkeena työstä;

5) palkkiota, joka annetaan työnantajayhtiön tai sen kanssa samaan konserniin tai muuhun vastaavaan taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvan yhtiön viranomaisen valvonnan alaisella säännellyllä markkinalla tai viranomaisen valvonnan alaisessa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä noteerattuina osakkeina, sijoitustalletuksena tai muulla vastaavalla tavalla, taikka osakkeiden sijasta osin tai kokonaan rahana, jos tällaisen palkkiona saatavan edun arvo riippuu kyseisten osakkeiden arvon kehityksestä vähintään vuoden ajan palkkion lupaamisen ja antamisen välisenä aikana;

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

12) yhtiön osakkaan nostamaa voitto-osuutta tai osinkoa, ellei 2 momentin 4 kohdasta muuta johdu.

74 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattoman ajan etuuksien perusteena olevat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioksi, johon etuusaika kohdentuu. Etuuksien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

1) 121 prosenttia äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahan perusteena olevasta sairausvakuutuslaissa tarkoitettusta vuositulosta siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle, ja 21 prosenttia siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työnantajalle;

2) 55 prosenttia vuorotteluvapaalain mukaisen vuorottelukorvauksen perusteena olevasta ansiosta;

3) 75 prosenttia työttömyysturvalain mukaisen ansioon suhteutetun päivärahan perusteena olevasta ansiosta siltä osin kuin päivärahaa on saatu alimman vanhuuseläkeiän täyttämiskauden loppuun mennessä;

4) 65 prosenttia tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta siltä ajalta, jolta tartuntatautipäiväraha on maksettu työntekijälle;

5) 55 prosenttia Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaisen kuntoutusrahan perusteena olevasta vuositulosta siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle, ei kuitenkaan, jos kuntoutusraha on maksettu eläkkeen lisänä;

6) 65 prosenttia aikuiskoulutusetuuksista annetun lain mukaisen aikuiskoulutustuen perusteena olevasta ansiosta;

7) 65 prosenttia työeläkelakien mukaisen kuntoutusrahan tai tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella myönnetyn ansionmenetykskorvauksen perusteena olevasta työansioista siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle, ei kuitenkaan, jos kuntoutusraha on maksettu eläkkeen lisänä;

8) 62 prosenttia sairauspäivärahan, osasairauspäivärahan tai erityishoitorahan perusteena olevasta sairausvakuutuslaissa tarkoitettusta vuositulosta siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle, kuitenkin siten, että osasairauspäivärahan perusteena oleva tulo on puolet sairauspäivärahan perusteena olevasta vuositulosta;

9) 65 prosenttia tapaturma-, liikenne- tai sotilastapaturmavakuutusta koskevien säännösten mukaisen ansionmenetykskorvauksen perusteena olevasta työansioista siltä ajalta, jolta päiväraha on maksettu työntekijälle, ei kuitenkaan siltä osin kuin eläkettä karttuu samasta syystä 8 kohdan mukaisesti.

Etuuksien perusteena oleva 3 momentin 1, 5 ja 8 kohdassa tarkoitettu vuositulo otetaan huomioon vain, jos vuosituloon sisältyy vähintään 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkkatuloa tai yrittäjätuloa. Etuuden perusteena olevana tulona pidetään tämän pykälän 3 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa kuitenkin aina vähintään 523,62 euroa kuukaudessa. Jos mainitussa kohdassa tarkoitettu etuus on työhön paluun vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, etuuden perusteena olevana tulona pidetään kuitenkin työntekijälle maksetun vähimmäispäivärahan määrää.

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

Etuuden perusteena olevan tulon perusteella ei kartu eläkettä siltä ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelakien mukaista eläkettä. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ja perhe-eläkkeen ajalta eläkettä karttuu kuitenkin myös etuuden perusteena olevan tulon perusteella.

76 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon:

- 1) äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainrahan perusteena oleva tulo 74 §:n 3 ja 4 momentissa mainitun suuruisena; ja
- 2) muut kuin 1 kohdassa mainittujen 74 §:ssä tarkoitettujen palkattomalta ajalta saatujen etuuksien perusteena olevat tulot 100 prosentin suuruisina.

Sairausvakuutuslain mukainen päiväraha otetaan huomioon 4 momentissa tarkoitettulla tavalla, jos sen perusteena olevaan vuosituloon sisältyy työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa, mutta ei tämän lain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkka- tai yrittäjätuloa.

81 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Kertakorotus lasketaan työntekijän maksussa olevien yksityisten alojen työeläkelakien mukaisten eläkkeiden yhteismäärän perusteella. Korotus määrätään sen mukaan, minkä ikäinen työntekijä on korotusvuoden alussa. Korotusprosentti on 25, jos työntekijä on korotusvuoden alussa enintään 31-vuotias. Korotusprosentti pienenee kutakin seuraavaa ikävuotta kohden 1,0 prosenttiyksiköllä.

91 §

Leskeneläkkeen vähentäminen erityistilanteissa

Leskeneläkettä vähennettäessä otetaan lesken hakemuksesta työeläkkeiden asemesta huomioon hänen saamansa keskimääräiset ansiotulot ja niihin perustuvat etuudet sekä osatyökyvyttömyyseläke tai osittainen varhennettu vanhuuseläke, jos:

- 1) leski ei saa omaan työhön perustuvaa työeläkettä tai jos leski saa osatyökyvyttömyyseläketä tai osittaista varhennettua vanhuuseläkettä;
- 2) leski on tehnyt asiasta hakemuksen viiden vuoden kuluessa edunjättäjän kuolemasta tai silloin, kun leskeneläkettä vähennetään ensimmäisen kerran; ja

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

3) mainitut ansiotulot ja niihin perustuvat etuudet sekä osatyökyvyttömyyseläke tai osittainen varhennettu vanhuuseläke, kun ansiotuloista otetaan huomioon 60 prosenttia, ovat yhteensä vähintään 25 prosenttia pienemmät kuin lesken 88 §:n mukaisesti määrätty eläke.

92 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

5) sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain perusteella myönnetty ansionmenetykskorvaus;

94 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muusta syystä kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain mukaista päivärahaa taikka liikennevakuutuslain tai potilasvahinkolain mukaista ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella. Osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä tai työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen määrää vastaavasta osasta ei myöskään vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain, tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain, liikennevakuutuslain, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain tai potilasvahinkolain mukaista ansionmenetykskorvausta tai eläkettä, jos se on myönnetty osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella, ennen kuin eläkkeensaaja on täyttänyt alimman vanhuuseläkeikänsä.

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

95 §

Takautumisoikeus

Jos työkyvyttömyyseläke, perhe-eläke tai kuntoutusetuus myönnetään ajalle, jolta on maksettu raideliikennevastuulain mukaista ansionmenetyskorvausta, maksetaan työntekijälle työkyvyttömyyseläkettä, perhe-eläkettä tai kuntoutusetuutta tältä ajalta vain raideliikennevastuulain mukaisen ansionmenetyskorvauksen määrän ylittävä osa.

101 §

Eläkehakemus

Työntekijän on haettava eläkettä eläkelaitokselta hakemuksella, jossa on Eläketurvakeskuksen vahvistama, eläkeasian ratkaisemisen kannalta välttämätön tietosisältö. Jos eläkelaitoksella jo on eläkeasian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot, eläkelaitos voi ratkaista asian myös työntekijän muunlaisen hakemuksen perusteella. Hakemukseen on liitettävä eläkeasian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys.

Tarkemmat säännökset eläkkeen hakemisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

106 §

Työskentelyä vain yksityisten alojen työeläkelakien mukaisilla aloilla

Jos työntekijä on kuulunut vain yksityisten alojen työeläkelakien mukaiseen eläketurvaan, hänen eläkeasiansa ratkaisee se 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu eläkelaitos, jossa hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisia työansioitaan on vakuutettu määrältään eniten viimeisen kalenterikuukauden aikana (*yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos*). Viimeinen kalenterikuukausi on se kalenterikuukausi, jossa työntekijällä on ollut vakuutettuja työansioita viimeksi ennen eläkehakemuksen vireilletulokuukautta. Yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos myös maksaa eläkkeen ja hoitaa muut eläkelaitoksen tehtävät. Lisäksi se ratkaisee ja maksaa 74 §:ssä tarkoitettua palkattoman ajan perusteella kertyneen eläkkeen sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan kertyneen etuuden.

108 §

Neuvotteluvollisuus

Viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan Kevan on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen ratkaisevan eläkelaitoksen arvio työntekijän työkyvystä, jos:

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

1) Keva ratkaisee työntekijän oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen julkisten alojen palvelusuhteen jatkuessa alkaneen työkyvyttömyyden perusteella julkisten alojen eläkelain 33 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla;

2) työntekijällä on eläketapahtumahetkellä yksityisten alojen työeläkelakien mukaan vakuutettu työsuhde rinnakkain julkisten alojen eläkelain mukaisen virka- tai työsuhteen kanssa; ja

3) työntekijällä on yksityisten alojen työeläkelakien mukaan vakuutettuja työansioita vähintään 12 566,70 euroa 76 §:n 1 momentissa tarkoitettun tarkasteluajan kahden viimeisen kalenterivuoden aikana.

109 §

Eläkettä maksavan tai ennakkopäätöksen antaneen eläkelaitoksen toimivalta uutta eläkettä myönnettäessä

Eläkkeensaajalle vanhuus-, osittaista varhennettua vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työuraeläkettä maksava yksityisten alojen eläkelaitos tai Keva hoitaa viimeisen eläkelaitoksen tehtävät, kun eläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi, vanhuuseläkettä saavalle työntekijälle myönnetään uusi vanhuuseläke tai osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saavalle myönnetään osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen toinen 25 prosentin osuus.

Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saavan työkyvyttömyyseläkettä ja työuraeläkettä koskevan hakemuksen ratkaisee osittaista varhennettua vanhuuseläkettä maksava eläkelaitos.

Jos yksityisten alojen eläkelaitos tai Keva maksaa työkyvyttömyyseläkettä kuntoutustukena, sama eläkelaitos ratkaisee työkyvyttömyyseläkkeen jatkohakemuksen ja hoitaa muut eläkelaitoksen tehtävät työkyvyttömyyseläkeasiassa. Jos työntekijä hakee päättyneen työkyvyttömyyseläkkeensä jälkeen uudelleen työkyvyttömyyseläkettä ja tämä uusi eläke määräytyy entisin perustein, aikaisempaa työkyvyttömyyseläkettä maksanut eläkelaitos ratkaisee hakemuksen ja hoitaa muut eläkelaitoksen tehtävät työkyvyttömyyseläkeasiassa.

Jos yksityisten alojen eläkelaitos tai Keva on antanut ennakkopäätöksen osatyökyvyttömyyseläkkeestä, työuraeläkkeestä tai työeläkekuntoutuksesta, sama eläkelaitos ratkaisee myös ennakkopäätöksen perustuvan eläkkeen ja hoitaa viimeisen eläkelaitoksen tehtävät.

Jos edunjättäjä sai kuollessaan yksityisten alojen eläkelaitoksen tai Kevan maksamaa eläkettä, eläkettä maksanut eläkelaitos ratkaisee edunjättäjän jälkeen myönnettävää perhe-eläkettä koskevan hakemuksen ja hoitaa muut perhe-eläkettä koskevat eläkelaitoksen tehtävät.

111 §

Eläketurvakeskuksen ratkaisuvallta ja tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä 106, 107, 107 a, 108 ja 109 §:ssä tarkoitettujen toimivaltaisten eläkelaitosten määräytymisestä ja tehtävistä sekä siitä, miten 107 a §:ssä tarkoitettujen vakuutettujen työansioiden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkasteluajat määräytyvät. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää vakuutettujen työansioiden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkasteluajaa lyhyemmästä tarkasteluajasta, jos vakuutettuja työansioita on kahden vuoden tarkasteluajaa lyhyemmältä ajalta.

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

128 §

Muutoksen hakeminen

Muutoksenhakua varten on työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (677/2005) sekä vakuutusosoikeudesta tuomioistuinaisissa (673/2016) ja oikeudenkäynnistä vakuutusosoikeudessa annetussa laissa (677/2016).

Eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalta. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan muutoksenhakuasiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusosoikeuteen. Muutoksenhausta säädetään 9 luvussa ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Eläketurvakeskuksen päätökseen, joka koskee 111 §:n 1 momentissa tarkoitettua eläkehakemuksen käsittelyyn toimivaltaista eläkelaitosta, ei saa hakea muutosta valittamalla.

140 a §

Asian uudelleen ratkaiseminen takautuvasti myönnetyn ensisijaisen etuuden tai muun eläkkeen johdosta

Jos eläkkeensaajalle on päätöksen antamisen jälkeen takautuvasti myönnetty 94 §:ssä tarkoitettu ensisijainen etuus tai eläke taikka 91 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu eläke, eläkelaitos voi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta ratkaista asian uudelleen.

175 §

Eläkelaitoksen vastuu työkyvyttömyyseläkkeestä

Sellaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä aiheutuvista kustannuksista, jossa vakuutetun tämän lain ja merimieseläkelain mukaisten työansioiden yhteismäärä tämän lain 76 §:n 1 momentissa tarkoitettuna tarkasteluajan kahden viimeisen kalenterivuoden aikana on vähintään 12 566,70 euroa, vastaa kukin eläkelaitos, jonka toimintapiiriin vakuutettu kuului mainittujen kalenterivuosien aikana. Eläkelaitos vastaa kustannuksista samassa suhteessa kuin mikä on kyseisessä eläkelaitoksessa vakuutettujen tämän lain alaisten työansioiden osuus vastaavien 3 §:ssä mainittujen eläkelakien mukaisten työansioiden, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansion sekä 74 §:ssä tarkoitettujen 76 §:n 2 momentin mukaisten työ- tai ansiotulojen ja mainitun pykälän 4—6 momentissa tarkoitettujen työ- tai ansiotulojen yhteismäärästä mainittuina kalenterivuosina.

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

182 §

Työllisyysrahaston osuus työeläkekustannuksista

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettu Työllisyysrahasto maksaa Eläketurvakeskukselle työeläkekustannusosuuden, jolla katetaan työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvaa vastuuta ja kuluja:

- 1) tässä laissa tarkoitetuille työntekijäin eläkevakuutusta hoitaville eläkelaitoksille;
- 2) merimieseläkelaiissa tarkoitettulle merimieseläkekassalle;
- 3) Kevalle siltä osin kuin se vastaa julkisten alojen eläkelain mukaisesta eläketurvasta Kevasta annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan;
- 4) kirkon eläkerahastolle siltä osin kuin se vastaa julkisten alojen eläkelain mukaisesta eläketurvasta evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetun lain 1 §:n mukaan;
- 5) Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa julkisten alojen eläkelain mukaisesta eläketurvasta Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n mukaan;
- 6) Suomen Pankista annetun lain 11 §:n 2 momentin 6 kohdan perusteella annetun eläkesäännön mukaista eläketurvaa hoitavalle eläkelaitokselle; ja
- 7) ortodoksisesta kirkkokunnasta annettuun lakiin perustuvan eläkesäännön mukaista eläketurvaa hoitavalle kirkkokunnan keskusrahastolle.

Työllisyysrahaston työeläkekustannusosuuden perusteena ovat 1 momentissa mainituissa eläkelaitoksissa vakuutettuina olleiden etuudensaajien 74 §:n 3 momentin 2, 3 ja 6 kohdassa tarkoitettujen etuuksien perusteena olevat työ- ja ansiotulot, joihin lisätään työntekijän työeläkevakuutusmaksun määrä vähennettynä 1,2 prosenttiyksiköllä. Työllisyysrahaston osuus työeläkekustannuksista määrätään siten, että se arvion mukaan vastaa määrää, joka saataisiin, jos edellä tarkoitetuista työ- ja ansiotuloista suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä työeläkevakuutusmaksua vastaava maksu.

Työllisyysrahaston tulee maksaa osuus työeläkekustannuksista Eläketurvakeskukselle vuosittain kustannustenjakoperusteissa asetetussa määräajassa. Eläketurvakeskus hyvittää Työllisyysrahaston suorittamat varat 1 momentissa mainituille eläkelaitoksille vakuutettujen työansioiden suhteessa siten, että ennen hyvitystä varoista vähennetään 1 momentissa mainittujen eläkelaitosten vastuulla oleva Eläketurvakeskuksen kustannusosuus. Tarkemmat määräykset Työllisyysrahaston työeläkekustannusosuuden hyvittämisestä sisältyvät 183 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin kustannustenjakoperusteisiin.

Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä vahvistetaan Eläketurvakeskuksen esityksestä 2 momentissa tarkoitettu Työllisyysrahaston osuus työeläkekustannuksista. Sosiaali- ja terveysministeriö voi myös vahvistaa Työllisyysrahastolle ennakkomaksun Eläketurvakeskuksen ja Työllisyysrahaston yhteisestä esityksestä.

183 §

Kustannusten selvittely

Eläketurvakeskus selvittää kalenterivuosittain, miten työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivien eläkelaitosten keskinäinen vastuu 174—181 §:ssä tarkoitetuista kustannuksista ja 182 §:ssä tarkoitettu Työllisyysrahaston työeläkekustannusosuudesta edellisen kalenterivuoden ajalta jakautuu ottaen huomioon, mitä yksityisten alojen eläkelaitokset ja Keva ovat viimeisenä eläkelai-

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

toksena toimiessaan maksaneet toisen eläkelaitoksen vastuulla olevaa eläkettä tai muuta etuutta. Tällöin viimeisenä eläkelaitoksena toimineen Kevan osalta selvittelyssä otetaan huomioon, mitä julkisten alojen eläkelain mukaisen eläketurvan rahoituksesta säädetään Kevasta annetussa laissa, valtion eläketurvan rahoituksesta annetussa laissa, evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetussa laissa ja Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:ssä.

189 a §

Eläkkeeseen oikeuttavat työansiot työeläkevakuuttamisen laiminlyöntitilanteessa

Jos työnantaja on järjestelmällisesti laiminlyönyt 141 tai 147 §:n mukaisen työeläketurvan järjestämisvelvollisuutensa tai 144 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuutensa ja työntekijä on ollut tietoinen laiminlyönnistä sekä omalla toiminnallaan osaltaan mahdollistanut laiminlyönnin tapahtumisen välttämättä siten myös työntekijän työeläkevakuutusmaksun pidättämisen palkastaan, työntekijällä ei ole oikeutta tämän lain mukaiseen eläkkeeseen siltä osin kuin se perustuisi ansioihin, joiden vakuuttaminen on laiminlyöty. Eläkelaitoksen on annettava työntekijälle tämän pyynnöstä päätös koskien niitä ansioita, jotka eivät tämän pykälän perusteella ole eläkkeeseen oikeuttavia työansioita.

198 §

Oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

Eläkelaitoksella, Eläketurvakeskuksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) työnantajalta ja muulta työn teon perusteella korvausta maksavalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, raideliikennevastuulain mukaiselta korvausvelvolliselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan vakuuttamis-, eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa, Eläketurvakeskuksesta annetussa laissa, EU:n sosiaaliturvan perusasetuksessa, EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksessa tai sosiaaliturvasopimuksessa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;

2) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettua ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksiköltä sekä kuntoutusta toimeenpanevalta taholta ja muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä, sosiaalipalvelujen tuottajalta ja hoitolaitokselta seuraavat käsiteltävänä olevan eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot, jollei hakija itse niitä toimita:

a) lausunnot ja muut asiakirjat, jotka on laadittu työeläke- tai kuntoutusasiaa varten;

b) B-lääkärintoimitukset, jotka on laadittu tietopyyntöä edeltäneiltä kahdelta vuodelta sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa, kuntoutustukea, osakuntoutustukea, työkyvyttömyyseläkettä, osatyökyvyttömyyseläkettä, työraueläkettä, työssä jatkamismahdollisuuksia tai ammatillista kuntoutusta varten sekä työkykyä koskevat laajat B-lääkärintoimitukset, jotka on laadittu tietopyyntöä edeltäneiltä kahdelta vuodelta;

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

c) muut kuin a ja b alakohdassa tarkoitetut tiedot eläkkeenhakijan potilasasiakirjoista, kuntoutuksesta, terveydentilasta, hoidosta sekä työkyvystä.

206 §

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeus tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja seuraavasti:

1) asianomaiselle viranomaiselle ja toimielimelle ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen mukaisten tehtävien toimeenpanossa;

2) Verohallinnolle tiedot, jotka ovat välttämättömiä sille ennakkoperintälaissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi, jos on aihetta epäillä, että työnantaja ei ole täyttänyt ennakonpidätysvelvollisuuttaan;

3) luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle sellaiset tiedot työnantajan tähän lakiin perustuvasta ulosottokelpoisesta työeläkevakuutusmaksusaatavasta, jotka luottotietorekisterin pitäjällä lain mukaan on oikeus tallettaa luottotietorekisteriin;

4) työsuojeluviranomaiselle tiedot, jotka ovat sille välttämättömiä tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetussa laissa (1233/2006) tarkoitetun valvontavelvollisuuden täyttämiseksi, jos on aihetta epäillä, että tilaaja ei ole täyttänyt selvitysvelvollisuuttaan tai että tilaajan sopimuspuoli on esittänyt virheellisiä todistuksia eläkevakuuttamisvelvollisuuden täyttämisestä tai eläkevakuutusmaksujen maksamisesta;

5) Työllisyysrahastolle tiedot, jotka ovat sille välttämättömiä työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa tarkoitetun valvontavelvollisuuden täyttämiseksi, jos on aihetta epäillä, että työnantaja on laiminlyönyt velvollisuuttaan maksaa työttömyysvakuutusmaksuja;

6) Tapaturmavakuutuskeskukselle ja lakisääteistä tapaturmavakuutusta toimeenpanevalle vakuutusyhtiölle näille laissa säädetyn valvontaan liittyvän tehtävän täyttämiseksi työnantajaa ja vakuutusta koskevat välttämättömät tiedot, jos on syytä epäillä, ettei työnantaja ole täyttänyt lakiin perustuvaa maksu- tai vakuuttamisvelvollisuuttaan;

7) Valtiokonttorille välttämättömät tiedot tämän lain mukaisen laiminlyöntimaksun määräämistä koskevan asian ratkaisemiseksi;

8) raideliikennevastuulain mukaiselle korvausvelvolliselle tiedot, jotka ovat välttämättömiä tämän lain 95 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetun takautumisoikeuden sisällön yksilöimiseksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____. Sen 70 §:n 2 momentti ja 3 momentin 4, 5 ja 12 kohta tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2021.

Sellaiseen sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaiseen päivärahaetuuteen, johon ei sovelleta sairausvakuutuslain muuttamisesta annettua lakia (535/2019) mainitun lain voimaantulosäännöksen 1 momentin perusteella, ja sellaiseen Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaiseen kuntoutusrahaan, johon ei sovelleta Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta annet-

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

tua lakia (536/2019) mainitun lain voimaantulosäännöksen perusteella, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 74 ja 76 §:ää.

Mitä tässä laissa säädetään sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain (1521/2016) tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain (1522/2016) mukaisesta etuudesta tai korvauksesta, sovelletaan sotilastapaturmalain (1211/1990) mukaiseen vastaavaan etuuteen.

Mitä tässä laissa säädetään liikennevakuutuslain (460/2016) mukaisesta etuudesta tai korvauksesta, sovelletaan kumotun liikennevakuutuslain (279/1959) mukaiseen vastaavaan etuuteen.

Tämän lain 95 §:n 3 momenttia sovelletaan tilanteisiin, joissa raideliikennevastuulain (113/1999) mukainen vahinkotapahtuma on sattunut 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

Tämän lain 106 §:n 1 momenttia sovelletaan eläkehakemukseen, joka tulee vireille 1 päivänä tammikuuta 2020 tai sen jälkeen.

Laki

yrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 70 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 636/2009,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 9 kohta, 9 §:n 2 momentti, 15 §:n 1 momentin 3 kohta, 68 §:n 3—5 momentti, 70 §:n 3 ja 6 momentti, 75 §:n 2 momentti, 84 §:n 1 momentti, 85 §:n 1 momentin 5 kohta, 87 §:n 1 momentti, 91 §:n 1 ja 3 momentti, 124 ja 136 a §, 142 §:n 1 momentti ja 152 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 9 kohta ja 152 §:n 3 momentti laissa 1250/2016, 9 §:n 2 momentti, 15 §:n 1 momentin 3 kohta, 68 §:n 5 momentti, 84 §:n 1 momentti, 85 §:n 1 momentin 5 kohta ja 87 §:n 1 momentti laissa 72/2016, 68 §:n 3 momentti osaksi laeissa 1206/2009, 72/2016 ja 1250/2016, 75 §:n 2 momentti laissa 630/2009, 124 § laissa 703/2016 ja 136 a § laissa 679/2011, sekä

lisätään 88 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 72/2016, uusi 3 momentti ja 152 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 527/2009, 355/2010 ja 1420/2016, siitä lailla 1420/2016 kumotun 4 kohdan tilalle uusi 4 kohta seuraavasti:

2 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta yrittäjälle on maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa tai sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, tartuntatautilain (1227/2016) mukaista tartuntatautipäivärahaa,

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta, työttömyysturvain (1290/2002) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa, aikuiskoulutusetuuksista annetun lain (1276/2000) mukaista aikuiskoulutustukea, työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista ansionmenetyskorvausta taikka työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015), sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain (1521/2016) tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain (1522/2016) mukaista päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka liikennevakuutuslain (460/2016) mukaista tilapäistä ansionmenetyskorvausta;

9 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Jos yrittäjän vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, ensimmäisen vanhuuseläkkeen alkamista edeltävän kuukauden loppuun mennessä ansaittua eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavaa kalenterikuukautta myöhemmäksi (*lykkäyskorotus*). Yrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen hänelle myönnetyn ensimmäisen työeläkelain mukaisen vanhuuseläkkeen alkamisen jälkeen.

15 §

Vanhuuseläke ja sen määrä osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen

Osittainen varhennettu vanhuuseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi, kun yrittäjälle myönnetään vanhuuseläke. Vanhuuseläkkeen määrä lasketaan tällöin seuraavista osista:

3) osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamisvuonna ja sen jälkeen vanhuuseläkkeen alkamiseen mennessä yrittäjätoiminnasta ansaitusta eläkkeestä, 65 §:ssä tarkoitetun päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen ajalta ja 68 §:ssä tarkoitetuista palkattomien aikojen etuuksien perusteena olevista tuloista ansaitusta eläkkeestä sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan karttuneesta etuudesta.

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

68 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattoman ajan etuuksien perusteena olevat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioksi, johon etuusajaksi kohdentuu. Etuuksien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

1) 121 prosenttia äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahan perusteena olevasta sairausvakuutuslaissa tarkoitettua vuositulosta siltä ajalta, jolta etuus on maksettu yrittäjälle;

2) 75 prosenttia työttömyysturvain mukaisen ansioon suhteutetun päivärahan perusteena olevasta ansiosta siltä osin kuin päivärahaa on saatu alimman vanhuuseläkeiän täyttämiskuukauden loppuun mennessä;

3) 65 prosenttia tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta siltä ajalta, jolta tartuntatautipäiväraha on maksettu yrittäjälle;

4) 55 prosenttia Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaisen kuntoutusrahan perusteena olevasta vuositulosta siltä ajalta, jolta etuus on maksettu yrittäjälle, ei kuitenkaan, jos kuntoutusraha on maksettu eläkkeen lisänä;

5) 65 prosenttia 523,61 eurosta jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta yrittäjä on saanut aikuis-koulusetuuksista annetussa laissa tarkoitettua aikuiskoulutustukea;

6) 65 prosenttia työeläkelakien mukaisen kuntoutusrahan tai tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella myönnetyn ansionmenetykskorvauksen perusteena olevasta työansioista siltä ajalta, jolta etuus on maksettu yrittäjälle, ei kuitenkaan, jos kuntoutusraha on maksettu eläkkeen lisänä;

7) 62 prosenttia sairauspäivärahan, osasairauspäivärahan tai erityishoitorahan perusteena olevasta sairausvakuutuslaissa tarkoitettua vuositulosta siltä ajalta, jolta etuus on maksettu yrittäjälle kuitenkin siten, että osasairauspäivärahan perusteena oleva työtulo on puolet sairauspäivärahan perusteena olevasta vuositulosta;

8) 65 prosenttia tapaturma-, liikenne- tai sotilastapaturmavakuutusta koskevien säännösten mukaisen ansionmenetykskorvauksen perusteena olevasta työansioista siltä ajalta, jolta päiväraha on maksettu yrittäjälle, ei kuitenkaan siltä osin kuin eläkettä karttuu samasta syystä 7 kohdan mukaisesti.

Etuuksien perusteena oleva 3 momentin 1, 4 ja 7 kohdassa tarkoitettu vuositulo otetaan huomioon vain, jos vuosituloon sisältyy vähintään työntekijän eläkelain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkkatuloa tai yrittäjätuloa. Etuuden perusteena olevana tulona pidetään tämän pykälän 3 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa kuitenkin aina vähintään 523,62 euroa kuukaudessa. Jos mainituissa kohdassa tarkoitettu etuus on ansiotyön vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, etuuden perusteena olevana tulona pidetään kuitenkin yrittäjälle maksetun vähimmäispäivärahan määrää.

Etuuden perusteena olevan tulon perusteella ei kartu eläkettä siltä ajalta, jolta yrittäjä on saanut työeläkelakien mukaista eläkettä. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ja perhe-eläkkeen ajalta eläkettä karttuu kuitenkin myös etuuden perusteena olevan tulon perusteella.

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

70 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon:

- 1) äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainrahan perusteena oleva tulo 68 §:n 3 ja 4 momentissa mainitun suuruisena; ja
- 2) muut kuin 1 kohdassa mainittujen 68 §:ssä tarkoitettujen palkattomalta ajalta saatujen etuuksien perusteena olevat tulot 100 prosentin suuruisina.

Sairausvakuutuslaissa tarkoitettu päiväraha otetaan huomioon 5 momentin mukaan, jos sen perusteena olevaan vuosituloon sisältyy työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa, mutta ei työntekijän eläkelain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkka- tai yrittäjätuloa.

75 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Kertakorotus lasketaan yrittäjän maksussa olevien yksityisten alojen työeläkelakien mukaisien eläkkeiden yhteismäärän perusteella. Korotus määrätään sen mukaan, minkä ikäinen yrittäjä on korotusvuoden alussa. Korotusprosentti on 25, jos yrittäjä on korotusvuoden alussa enintään 31-vuotias. Korotusprosentti pienenee kutakin seuraavaa ikävuotta kohden 1,0 prosenttiyksiköllä.

84 §

Leskeneläkkeen vähentäminen erityistilanteissa

Leskeneläkettä vähennettäessä otetaan lesken hakemuksesta työeläkkeiden asemesta huomioon hänen saamansa keskimääräiset ansiotulot ja niihin perustuvat etuudet sekä osatyökyvyttömyyseläke tai osittainen varhennettu vanhuuseläke, jos:

- 1) leski ei saa omaan työhön perustuvaa työeläkettä tai jos leski saa osatyökyvyttömyyseläketä tai osittaista varhennettua vanhuuseläkettä;
 - 2) leski on tehnyt asiasta hakemuksen viiden vuoden kuluessa edunjättäjän kuolemasta tai silloin, kun leskeneläkettä vähennetään ensimmäisen kerran; ja
 - 3) mainitut ansiotulot ja niihin perustuvat etuudet sekä osatyökyvyttömyyseläke tai osittainen varhennettu vanhuuseläke, kun ansiotuloista otetaan huomioon 60 prosenttia, ovat yhteensä vähintään 25 prosenttia pienemmät kuin lesken 81 §:n mukaisesti määrätty eläke.
-

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

85 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään yrittäjän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

5) sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain perusteella myönnetty ansionmenetyskorvaus;

87 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muusta syystä kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain tai sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain mukaista päivärahaa taikka liikennevakuutuslain tai potilasvahinkolain mukaista ansionmenetyskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella. Osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä tai työkyvyttömyyseläkkeen ja työraueläkkeen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen määrää vastaavasta osasta ei myöskään vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain, tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain, liikennevakuutuslain, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain tai potilasvahinkolain mukaista ansionmenetyskorvausta tai eläkettä, jos se on myönnetty osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella, ennen kuin eläkkeensaaja on täyttänyt alimman vanhuuseläkeikänsä.

88 §

Takautumisoikeus

Jos työkyvyttömyyseläke, perhe-eläke tai kuntoutusetuus myönnetään ajalle, jolta on maksettu raideliikennevastuulain mukaista ansionmenetyskorvausta, maksetaan yrittäjälle työkyvyttömyyseläkettä, perhe-eläkettä tai kuntoutusetuutta tältä ajalta vain raideliikennevastuulain mukaisen ansionmenetyskorvauksen määrän ylittävä osa.

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

91 §

Eläkehakemus

Yrittäjän on haettava eläkettä eläkelaitokselta hakemuksella, jossa on Eläketurvakeskuksen vahvistama, eläkeasian ratkaisemisen kannalta välttämätön tietosisältö. Jos eläkelaitoksella on jo eläkeasian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot, eläkelaitos voi ratkaista asian myös yrittäjän muunlaisen hakemuksen perusteella. Hakemukseen on liitettävä eläkeasian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys.

Tarkemmat säännökset eläkkeen hakemisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

124 §

Muutoksen hakeminen

Muutoksenhakua varten on työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (677/2005) sekä vakuutusosoikeudesta tuomioistuinnlaisissa (673/2016) ja oikeudenkäynnistä vakuutusosoikeudessa annetussa laissa (677/2016).

Eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalta. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan muutoksenhakuasiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusosoikeuteen. Muutoksenhausta säädetään 10 luvussa ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

136 a §

Asian uudelleen ratkaiseminen takautuvasti myönnetyn ensisijaisen etuuden tai muun eläkkeen johdosta

Jos eläkkeensaajalle on päätöksen antamisen jälkeen takautuvasti myönnetty 87 §:ssä tarkoitettu ensisijainen etuus tai eläke taikka 84 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu eläke, eläkelaitos voi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta ratkaista asian uudelleen.

142 §

Kustannusten selvittely ja päätös kustannusten jakamisesta

Eläketurvakeskus selvittää 139 ja 141 §:ssä tarkoitettut kustannukset noudattaen työntekijän eläkelain 183 §:ää. Kustannusten selvittämisessä ei kuitenkaan oteta huomioon mainitun lain 182 §:ssä tarkoitettua Työllisyysrahaston osuutta työeläkekustannuksista.

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

152 §

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeus tietojen luovuttamiseen

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja seuraavasti:

4) raideliikennevastuulain mukaiselle korvausvelvolliselle tiedot, jotka ovat välttämättömiä 88 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetun takautumisoikeuden sisällön yksilöimiseksi.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdan nojalla saatuja salassa pidettäviä tietoja voidaan antaa edelleen rikosten selvittämistä ja syytteesenpanoa varten. Tiedot tulee hävittää heti, kun niitä ei tarvita.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Sellaiseen sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaiseen päivärahaetuuteen, johon ei sovelleta sairausvakuutuslain muuttamisesta annettua lakia (535/2019) mainitun lain voimaantulosäännöksen 1 momentin perusteella, ja sellaiseen Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaiseen kuntoutusrahaan, johon ei sovelleta Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta annettua lakia (536/2019) mainitun lain voimaantulosäännöksen perusteella, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 68 ja 70 §:ää.

Mitä tässä laissa säädetään sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain (1521/2016) tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain (1522/2016) mukaisesta etuudesta tai korvauksesta, sovelletaan sotilastapaturmalain (1211/1990) mukaiseen vastaavaan etuuteen.

Mitä tässä laissa säädetään liikennevakuutuslain (460/2016) mukaisesta etuudesta tai korvauksesta, sovelletaan kumotun liikennevakuutuslain (279/1959) mukaiseen vastaavaan etuuteen.

Tämän lain 88 §:n 3 momenttia sovelletaan tilanteisiin, joissa raideliikennevastuulain (113/1999) mukainen vahinkotapahtuma on sattunut 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 32 §:n 2 momentti, 38 §:n 1 momentin 3 kohta, 74 §:n 1 momentti, 77 §:n 3 momentti, 86 §:n 1 ja 3 momentti, 103 ja 113 a § sekä 137 §:n 1 momentti,

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

sellaisina kuin niistä ovat 32 §:n 2 momentti, 38 §:n 1 momentin 3 kohta ja 77 §:n 3 momentti laissa 75/2016, 103 § laissa 704/2016 ja 113 a § laissa 681/2011, seuraavasti:

32 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Jos maatalousyrittäjän vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, ensimmäisen vanhuuseläkkeen alkamista edeltävän kuukauden loppuun mennessä ansaittua eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavaa kalenterikuukautta myöhemmäksi (*lykkäyskorotus*). Maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen hänelle myönnetyn ensimmäisen työeläkelain mukaisen vanhuuseläkkeen alkamisen jälkeen.

38 §

Vanhuuseläke ja sen määrä osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen

Osittainen varhennettu vanhuuseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi, kun maatalousyrittäjälle myönnetään vanhuuseläke. Vanhuuseläkkeen määrä lasketaan tällöin seuraavista osista:

3) osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamisvuonna ja sen jälkeen vanhuuseläkkeen alkamiseen mennessä maatalousyrittäjätoiminnasta ansaitusta eläkkeestä, 71 §:ssä tarkoitetun päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen ajalta ja 74 §:ssä tarkoitetuista palkattomien aikojen etuuksien perusteena olevista tuloista ansaitusta eläkkeestä sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan karttuneesta etuudesta.

74 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattomat ajat oikeuttavat eläkkeeseen, jos maatalousyrittäjällä on ennen eläketapahtumavuoden alkua työansioita vähintään 12 566,70 euroa. Tätä lakia toimeenpantaessa eläkkeeseen oikeuttaviin palkattomiin aikoihin sovelletaan työntekijän eläkelain 74 §:ää. Jos maatalousyrittäjä on saanut aikuiskoulutusetuuksista annetussa laissa (1276/2000) tarkoitettua aikuiskoulutustukea, eläkkeeseen oikeuttavana tulona otetaan kuitenkin huomioon 65 prosenttia 523,61 eurosta jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta maatalousyrittäjä on saanut mainittua tukea.

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

77 §

Eläkkeen myöntäminen entisin perustein ja eläkkeen kertakorotus

Kertakorotus lasketaan maatalousyrittäjän maksussa olevien yksityisten alojen työeläkelakien mukaisten eläkkeiden yhteismäärän perusteella. Korotus määrätään sen mukaan, minkä ikäinen maatalousyrittäjä on korotusvuoden alussa. Korotusprosentti on 25, jos maatalousyrittäjä on korotusvuoden alussa enintään 31-vuotias. Korotusprosentti pienenee kutakin seuraavaa ikävuotta kohden 1,0 prosenttiyksiköllä.

86 §

Eläkehakemus

Maatalousyrittäjän on haettava eläkettä eläkelaitokselta hakemuksella, jossa on Eläketurvakeskuksen vahvistama, eläkeasian ratkaisemisen kannalta välttämätön tietosisältö. Jos eläkelaitoksella jo on eläkeasian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot, eläkelaitos voi ratkaista asian myös maatalousyrittäjän muunlaisen hakemuksen perusteella. Hakemukseen on liitettävä eläkeasian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys.

Tarkemmat säännökset eläkkeen hakemisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

103 §

Muutoksen hakeminen

Muutoksenhakua varten on työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (677/2005) sekä vakuutusosoikeudesta tuomioistuinnaisissa (673/2016) ja oikeudenkäynnistä vakuutusosoikeudessa annetussa laissa (677/2016).

Eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalta. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan muutoksenhakuasiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusosoikeuteen. Muutoksenhausta säädetään 9 luvussa ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

113 a §

Asian uudelleen ratkaiseminen takautuvasti myönnetyn ensisijaisen etuuden tai muun eläkkeen johdosta

Jos eläkkeensaajalle on päätöksen antamisen jälkeen takautuvasti myönnetty työntekijän eläkelain 94 §:ssä tarkoitettu ensisijainen etuus tai eläke taikka mainitun lain 91 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu eläke, eläkelaitos voi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta ratkaista asian uudelleen.

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

137 §

Kustannusten selvittely ja päätös kustannusten jakamisesta

Eläketurvakeskus selvittää 136 §:ssä tarkoitetut kustannukset noudattaen työntekijän eläkelain 183 §:ää. Kustannuksia selvitettyä ei kuitenkaan oteta huomioon mainitun lain 182 §:ssä tarkoitettua Työllisyysrahaston osuutta työeläkekustannuksista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan merimieseläkelain (1290/2006) 82 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 635/2009,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 6 kohta, 11 §:n 2 momentti, 13 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentin 3 kohta, 78 §:n 2 momentti ja 3 momentin 4, 5 ja 12 kohta, 80 §:n 3—5 momentti, 82 §:n 2 ja 5 momentti, 87 §:n 2 momentti, 96 §:n 1 momentti, 97 §:n 1 momentin 5 kohta, 99 §:n 1 momentti, 103 §:n 1 ja 4 momentti, 125 ja 137 a §, 156 §:n 1 momentti ja 161 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 6 kohta ja 156 §:n 1 momentti laissa 1256/2016, 11 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentin 3 kohta, 80 §:n 5 momentti, 87 §:n 2 momentti, 96 §:n 1 momentti, 97 §:n 1 momentin 5 kohta ja 99 §:n 1 momentti laissa 78/2016, 13 §:n 2 momentti laissa 1272/2018, 78 §:n 3 momentin 4, 5 ja 12 kohta laissa 941/2010, 80 §:n 3 momentti osaksi laissa 629/2009, 1205/2009, 78/2016 ja 1256/2016, 103 §:n 4 momentti laissa 296/2015, 125 § laissa 705/2016 ja 137 a § laissa 680/2011, sekä

lisätään 100 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 78/2016, uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa tai sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, tartuntatautilain (1227/2016) mukaista tartuntatautipäivärahaa, vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta, työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa, aikuiskoulutusetuuksista annetun lain (1276/

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

2000) mukaista aikuiskoulutustukea, työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista ansionmenetykskorvausta taikka työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitauti-lain (873/2015), sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain (1521/2016) tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain (1522/2016) mukaista päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka liikennevakuutuslain (460/2016) mukaista tilapäistä ansionmenetykskorvausta;

11 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Jos työntekijän vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, ensimmäisen vanhuuseläkkeen alkamista edeltävän kuukauden loppuun mennessä ansaittua eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavaa kalenterikuukautta myöhemmäksi (*lykkäyskorotus*). Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen hänelle myönnetyn ensimmäisen työeläkelain mukaisen vanhuuseläkkeen alkamisen jälkeen.

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Jos työntekijä jatkaa työntekoa vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täytettyään, vanhuuseläke myönnetään eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta. Vanhuuseläke voidaan tällöin myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kolmelta kuukaudelta vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämisen jälkeen.

18 §

Vanhuuseläke ja sen määrä osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen

Osittainen varhennettu vanhuuseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi, kun työntekijälle myönnetään vanhuuseläke. Vanhuuseläkkeen määrä lasketaan tällöin seuraavista osista:

3) osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamisvuonna ja sen jälkeen vanhuuseläkkeen alkamiseen mennessä päättyneistä työsuhteista, 75 §:ssä tarkoitetun päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen ajalta ja 80 §:ssä tarkoitetuista palkattomien aikojen etuuksien perusteena olevista tu-

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

loista ansaitusta eläkkeestä sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan karttuneesta etuudesta.

78 §

Eläkkeeseen oikeuttavat työansiot

Eläkkeen perusteena olevaan työansioon luetaan myös työstä maksettava vastike, joka on sovittu osaksi tai kokonaan hyvitettyväksi yleisöltä saatavilla palvelurahoilla. Palvelurahat otetaan huomioon samansuuruisina kuin viimeksi toimitetussa verotuksessa, jos muuta luotettavaa selvitystä niiden määrästä ei esitetä. Lisäksi eläkkeen perusteena olevaan työansioon luetaan myös työstä maksettava vastike, joka on sovittu osaksi tai kokonaan hyvitettyväksi tuloverolain (1535/1992) 33 b §:n 3 momentissa tarkoitettuna työpanokseen perustuvana osinkona.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna vastikkeena työstä ei pidetä muun muassa:

4) tuloverolain 66 §:n 3 momentissa tarkoitettua työsuhdeoption käyttämisestä syntyvää etua tai sellaista työsuhteeseen perustuvaa suoritusta, joka määräytyy yhtiön osakkeen arvon muutoksen perusteella, ellei työsuhdeoptiolla merkittävän osakkeen sovittu merkintähinta olennaisesti alita osakkeen käypää arvoa työsuhdeoption antamishetkellä ja tällaista työsuhdeoptiota käytetä vuoden kuluessa työsuhdeoption antamisesta, tai ellei kyse ole sellaisesta palkkiosta, jota 5 kohdan perusteella pidetään vastikkeena työstä;

5) palkkiota, joka annetaan työnantajayhtiön tai sen kanssa samaan konserniin tai muuhun vastaavaan taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvan yhtiön viranomaisen valvonnan alaisella säännellyllä markkinalla tai viranomaisen valvonnan alaisessa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä noteerattuina osakkeina, sijoitustalletuksena tai muulla vastaavalla tavalla, taikka osakkeiden sijasta osin tai kokonaan rahana, jos tällaisen palkkiona saatavan edun arvo riippuu kyseisten osakkeiden arvon kehityksestä vähintään vuoden ajan palkkion lupaamisen ja antamisen välisenä aikana;

12) yhtiön osakkaan nostamaa voitto-osuutta tai osinkoa, ellei 2 momentista muuta johdu.

80 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattoman ajan etuuksien perusteena ovat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioiksi, johon etuusaika kohdentuu. Etuuksien perusteena ovat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

1) 121 prosenttia äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahan perusteena olevasta sairausvakuutuslaissa tarkoitettua vuositulosta siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle, ja 21 prosenttia siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työnantajalle;

2) 55 prosenttia vuorotteluvapaalain mukaisen vuorottelukorvauksen perusteena olevasta ansiosta;

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

3) 75 prosenttia työttömyysturvalain mukaisen ansioon suhteutetun päivärahan perusteena olevasta ansiosta siltä osin kuin päivärahaa on saatu alimman vanhuuseläkeiän täyttämiskuukauden loppuun mennessä;

4) 65 prosenttia tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta siltä ajalta, jolta tartuntatautipäiväraha on maksettu työntekijälle;

5) 55 prosenttia Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaisen kuntoutusrahan perusteena olevasta vuositulosta siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle, ei kuitenkaan, jos kuntoutusraha on maksettu eläkkeen lisänä;

6) 65 prosenttia aikuiskoulutusetuuksista annetun lain mukaisen aikuiskoulutustuen perusteena olevasta ansiosta;

7) 65 prosenttia työeläkelakien mukaisen kuntoutusrahan tai tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella myönnetyn ansionmenetykskorvauksen perusteena olevasta työansioista siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle, ei kuitenkaan, jos kuntoutusraha on maksettu eläkkeen lisänä;

8) 62 prosenttia sairauspäivärahan, osasairauspäivärahan tai erityishoitorahan perusteena olevasta sairausvakuutuslaissa tarkoitettusta vuositulosta siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle, kuitenkin siten, että osasairauspäivärahan perusteena oleva tulo on puolet sairauspäivärahan perusteena olevasta vuositulosta;

9) 65 prosenttia tapaturma-, liikenne- tai sotilastapaturmavakuutusta koskevien säännösten mukaisen ansionmenetykskorvauksen perusteena olevasta työansioista siltä ajalta, jolta päiväraha on maksettu työntekijälle, ei kuitenkaan siltä osin kuin eläkettä karttuu samasta syystä 8 kohdan mukaisesti.

Etuuksien perusteena oleva 3 momentin 1, 5 ja 8 kohdassa tarkoitettu vuositulo otetaan huomioon vain, jos vuosituloon sisältyy vähintään työntekijän eläkelain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkkatuloa tai yrittäjätuloa. Etuuden perusteena olevana tulona pidetään tämän pykälän 3 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa kuitenkin aina vähintään 523,62 euroa kuukaudessa. Jos mainitussa 1 kohdassa tarkoitettu etuus on työhön paluun vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, etuuden perusteena olevana tulona pidetään kuitenkin työntekijälle maksetun vähimmäispäivärahan määrää.

Etuuden perusteena olevan tulon perusteella ei kartu eläkettä siltä ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelakien mukaista eläkettä. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ja perhe-eläkkeen ajalta eläkettä karttuu kuitenkin myös etuuden perusteena olevan tulon perusteella.

82 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon:

1) äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainrahan perusteena oleva tulo 80 §:n 3 ja 4 momentissa mainitun suuruisena; ja

2) muut kuin 1 kohdassa mainittujen 80 §:ssä tarkoitettujen palkattomalta ajalta saatujen etuuksien perusteena olevat tulot 100 prosentin suuruisina.

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

Sairausvakuutuslain mukainen päiväraha otetaan huomioon 4 momentissa tarkoitettulla tavalla, jos sen perusteena olevaan vuosituloon sisältyy työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa, mutta ei työntekijän eläkelain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkka- tai yrittäjätuloa.

87 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Kertakorotus lasketaan työntekijän maksussa olevien yksityisten alojen työeläkelakien mukaisten eläkkeiden yhteismäärän perusteella. Korotus määrätään sen mukaan, minkä ikäinen työntekijä on korotusvuoden alussa. Korotusprosentti on 25, jos työntekijä on korotusvuoden alussa enintään 31-vuotias. Korotusprosentti pienenee kutakin seuraavaa ikävuotta kohden 1,0 prosenttiyksiköllä.

96 §

Leskeneläkkeen vähentäminen erityistilanteissa

Leskeneläkettä vähennettäessä otetaan lesken hakemuksesta työeläkkeiden asemesta huomioon hänen saamansa keskimääräiset ansiotulot ja niihin perustuvat etuudet sekä osatyökyvyttömyyseläke tai osittainen varhennettu vanhuuseläke, jos:

- 1) leski ei saa omaan työhön perustuvaa työeläkettä tai jos leski saa osatyökyvyttömyyseläketä tai osittaista varhennettua vanhuuseläkettä;
 - 2) leski on tehnyt asiasta hakemuksen viiden vuoden kuluessa edunjättäjän kuolemasta tai silloin, kun leskeneläkettä vähennetään ensimmäisen kerran; ja
 - 3) mainitut ansiotulot ja niihin perustuvat etuudet sekä osatyökyvyttömyyseläke tai osittainen varhennettu vanhuuseläke, kun ansiotuloista otetaan huomioon 60 prosenttia, ovat yhteensä vähintään 25 prosenttia pienemmät kuin lesken 93 §:n mukaisesti määrätty eläke.
-

97 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

- 5) sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain perusteella myönnetty ansionmenetykskorvaus;
-

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

99 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muusta syystä kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain tai sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain mukaista päivärahaa taikka liikennevakuutuslain tai potilasvahinkolain mukaista ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella. Osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä tai työkyvyttömyyseläkkeen ja työraueläkkeen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen määrää vastaavasta osasta ei myöskään vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain, tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain, liikennevakuutuslain, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain tai potilasvahinkolain mukaista ansionmenetykskorvausta tai eläkettä, jos se on myönnetty osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella, ennen kuin eläkkeensaaja on täyttänyt alimman vanhuuseläkeikänsä.

100 §

Takautumisoikeus

Jos työkyvyttömyyseläke, perhe-eläke tai kuntoutusetuus myönnetään ajalle, jolta on maksettu raideliikennevastuulain mukaista ansionmenetykskorvausta, maksetaan työntekijälle työkyvyttömyyseläkettä, perhe-eläkettä tai kuntoutusetuutta tältä ajalta vain raideliikennevastuulain mukaisen ansionmenetykskorvauksen määrän ylittävä osa.

103 §

Eläkehakemus

Työntekijän on haettava eläkettä eläkekassalta hakemuksella, jossa on Eläketurvakeskuksen vahvistama, eläkeasian ratkaisemisen kannalta välttämätön tietosisältö. Jos eläkekassalla jo on eläkeasian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot, eläkekassa voi ratkaista asian myös työntekijän muunlaisen hakemuksen perusteella. Hakemukseen on liitettävä eläkeasian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys.

Tarkemmat säännökset eläkkeen hakemisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

125 §

Muutoksen hakeminen

Muutoksenhakua varten on työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (677/2005) sekä vakuutusosoikeudesta tuomioistuinnaisissa (673/2016) ja oikeudenkäynnistä vakuutusosoikeudessa annetussa laissa (677/2016).

Eläkekassan tai Eläketurvakeskuksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalta. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan muutoksenhakuasiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusosoikeuteen. Muutoksenhausta säädetään 9 luvussa ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Eläketurvakeskuksen 108 §:n ja työntekijän eläkelain 111 §:n 1 momentin nojalla antamaan päätökseen, joka koskee toimivaltaisen eläkelaitoksen määräytymistä, ei saa hakea muutosta valittamalla.

137 a §

Asian uudelleen ratkaiseminen takautuvasti myönnetyn ensisijaisen etuuden tai muun eläkkeen johdosta

Jos eläkkeensaajalle on päätöksen antamisen jälkeen takautuvasti myönnetty 99 §:ssä tarkoitettu ensisijainen etuus tai eläke taikka 96 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu eläke, eläkekassa voi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta ratkaista asian uudelleen.

156 §

Eläkekassan vastuu työkyvyttömyyseläkkeestä

Eläkekassa on vastuussa sellaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä aiheutuvista kustannuksista, jossa vakuutetun tämän lain ja työntekijän eläkelain mukaisten työansioden yhteismäärä tämän lain 82 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tarkasteluajan kahden viimeisen kalenterivuoden aikana on vähintään 12 566,70 euroa. Eläkekassa vastaa kustannuksista samassa suhteessa kuin mikä on eläkekassassa vakuutettujen tämän lain alaisten työansioden osuus vastaavien 3 §:ssä mainittujen eläkelakien mukaisten työansioden, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansion sekä 80 §:ssä tarkoitettujen 82 §:n 2 momentin mukaisten työ- tai ansiotulojen ja mainitun pykälän 4—6 momentissa tarkoitettujen työ- tai ansiotulojen yhteismäärästä mainittuina kalenterivuosina.

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

161 §

Vastuu Eläketurvakeskuksen kustannuksista ja kustannusten selvittely

Eläkekassan vastuuseen Eläketurvakeskuksen kustannuksista, Työllisyysrahaston työeläkekustannusosuudesta, kustannusten selvittelyyn, kustannusten jakamista koskevaan päätökseen sekä eläkekassan ja muiden eläkelaitosten väliseen sopimisoikeuteen sovelletaan työntekijän eläkelain 180 ja 182—185 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 78 §:n 2 momentti ja 3 momentin 4, 5 ja 12 kohta tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2021.

Sellaiseen sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaiseen päivärahaetuuteen, johon ei sovelleta sairausvakuutuslain muuttamisesta annettua lakia (535/2019) mainitun lain voimaantulosäännöksen 1 momentin perusteella, ja sellaiseen Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaiseen kuntoutusrahaan, johon ei sovelleta Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta annettua lakia (536/2019) mainitun lain voimaantulosäännöksen perusteella, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 80 ja 82 §:ää.

Mitä tässä laissa säädetään sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain (1521/2016) tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain (1522/2016) mukaisesta etuudesta tai korvauksesta, sovelletaan sotilastapaturmalain (1211/1990) mukaiseen vastaavaan etuuteen.

Mitä tässä laissa säädetään liikennevakuutuslain (460/2016) mukaisesta etuudesta tai korvauksesta, sovelletaan kumotun liikennevakuutuslain (279/1959) mukaiseen vastaavaan etuuteen.

Tämän lain 100 §:n 3 momenttia sovelletaan tilanteisiin, joissa raideliikennevastuulain (113/1999) mukainen vahinkotapahtuma on sattunut 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

Laki

julkisten alojen eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan julkisten alojen eläkelain (81/2016) 88 §:n 3 momentti,
muutetaan 3 §:n 1 momentin 8 kohta, 12 §:n 2 momentti, 13 §:n 2 ja 3 momentti, 18 §:n 1 momentin 3 kohta, 31 §:n 2 momentti, 36 §:n 2 momentti, 53 §, 74 §:n 1 momentti, 85 §:n 2 momentti ja 3 momentin 4 ja 12 kohta, 87 §:n 3—5 momentti, 88 §:n 2 ja 4 momentti, 96 §:n 1 momentin 5 kohta, 98 §:n 1 momentti, 106 §:n 1 ja 3 momentti, 119, 139 ja 150 § sekä 151 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 8 kohta laissa 1259/2016, 36 §:n 2 momentti laissa 946/2016, 87 §:n 3 momentti ja 151 §:n 1 momentti osaksi laissa 1259/2016 ja 139 § laissa 700/2016, sekä

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

lisätään 99 §:ään uusi 3 momentti, 120 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 157 a § seuraavasti:

3 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa tai sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, tartuntatautilain (1227/2016) mukaista tartuntatautipäivärahaa, vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta, työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa, aikuiskoulutusetuuksista annetun lain (1276/2000) mukaista aikuiskoulutustukea, työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista ansionmenetyskorvausta taikka työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015), sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain (1521/2016) tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä annetun lain (1522/2016) mukaista päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka liikennevakuutuslain (460/2016) mukaista tilapäistä ansionmenetyskorvausta;

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Jos työntekijän vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, ensimmäisen vanhuuseläkkeen alkamista edeltävän kuukauden loppuun mennessä ansaittua eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavaa kalenterikuukautta myöhemmäksi (*lykkäyskorotus*). Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen hänelle myönnetyn ensimmäisen työeläkelain mukaisen vanhuuseläkkeen alkamisen jälkeen.

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, jos työntekijä on kahdessa tai useammassa palvelussuhteessa ja hän päättää niistä jonkun tai jotkut jäädäkseen vanhuuseläkkeelle, hänelle myönnetään 1 momentin estämättä vanhuuseläkkeenä myös vanhuuseläkkeen alkamiseen mennessä jatkuvasta palveluksesta maksetuista työansioista karttunut eläke. Jos työntekijällä on voi-

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

massa muu palvelussuhde kuin virka- tai työsuhde, hänelle voidaan 1 momentin estämättä myöntää vanhuuseläkkeen alkamiseen mennessä maksetuista työansioista karttunut eläke.

Jos työntekijä jatkaa työntekoa 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun yläikärajan täyttyään, vanhuuseläke myönnetään eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta. Vanhuuseläke voidaan tällöin myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kolmelta kuukaudelta vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämisen jälkeen.

18 §

Vanhuuseläke ja sen määrä osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen

Osittainen varhennettu vanhuuseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi, kun työntekijälle myönnetään vanhuuseläke. Vanhuuseläkkeen määrä muodostuu tällöin seuraavista osista:

3) osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamisvuonna ja sen jälkeen vanhuuseläkkeen alkamiseen mennessä päättäneistä työsuhteista, 84 §:ssä tarkoitetun päättäneen työkyvyttömyyseläkkeen ajalta ja 87 §:ssä tarkoitetuista palkattomien aikojen etuuksien perusteena olevista tuloista ansaitusta eläkkeestä sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmi vuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan karttuneesta etuudesta.

31 §

Kuntoutusta koskevat muut säännökset

Kuntoutusraha ja -korotus voidaan maksaa myös kuukautta lyhyemmältä ajalta. Sairausvakuutuslain mukainen ensisijaisuusaika ei vaikuta kuntoutusrahan alkamisaikaan. Kuntoutusraha-ajalta ei kartu eläkettä 84 §:n mukaisesti eikä kuntoutusetuuksia oteta perhe-eläkkeen perusteeksi.

36 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Kertakorotus lasketaan työntekijän maksussa olevan tämän lain mukaisen eläkkeen määrän perusteella. Korotus määrätään sen mukaan, minkä ikäinen työntekijä on korotusvuoden alussa. Korotusprosentti on 25, jos työntekijä on korotusvuoden alussa enintään 31-vuotias. Korotusprosentti pienenee kutakin seuraavaa ikävuotta kohden 1,0 prosenttiyksiköllä. Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen.

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

53 §

Työuraeläkkeen määrä

Työuraeläkkeen määrä on työuraeläkkeen alkamista edeltävän kuukauden loppuun mennessä ansaittu eläke. Ansaitussa eläkkeessä otetaan työansioista huomioon ennen työuraeläkkeen alkamisajankohtaa maksetut työansiot.

74 §

Leskeneläkkeen vähentäminen erityistilanteissa

Leskeneläkettä vähennettäessä otetaan lesken hakemuksesta työeläkkeiden asemesta huomioon hänen saamansa keskimääräiset ansiotulot ja niihin perustuvat etuudet sekä osatyökyvyttömyyseläke tai osittainen varhennettu vanhuuseläke, jos:

- 1) leski ei saa omaan työhön perustuvaa työeläkettä tai jos leski saa osatyökyvyttömyyseläkettä tai osittaista varhennettua vanhuuseläkettä;
- 2) leski on tehnyt asiasta hakemuksen viiden vuoden kuluessa edunjättäjän kuolemasta tai silloin, kun leskeneläkettä vähennetään ensimmäisen kerran; ja
- 3) mainitut ansiotulot ja niihin perustuvat etuudet sekä osatyökyvyttömyyseläke tai osittainen varhennettu vanhuuseläke, kun ansiotuloista otetaan huomioon 60 prosenttia, ovat yhteensä vähintään 25 prosenttia pienemmät kuin lesken 72 §:n mukaisesti määrätty eläke.

85 §

Eläkkeeseen oikeuttavat työansiot

Eläkkeen perusteena olevaan työansioon luetaan myös sellainen tulo, jossa työstä suoritettava vastike on sovittu osaksi tai kokonaan hyvitettyväksi:

- 1) yleisöltä saatavilla maksuilla tai lunastuksilla, jotka otetaan huomioon samansuuruisina kuin viimeksi toimitetussa verotuksessa, jos muuta luotettavaa selvitystä niiden määrästä ei esitetä;
- 2) vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoitettujen sairauskassan maksamalla päivärahalta, jota työntekijä saa laissa säädetyn tai työehto- tai muussa sopimuksessa sovitun palkan sijasta;
- 3) luontoisedulla, jotka otetaan huomioon työntekijän ennakkopidätyksessä määrätyn arvon mukaan, mutta enintään Verohallinnon vahvistamien perusteiden mukaan;
- 4) tuloverolain (1535/1992) 33 b §:n 3 momentissa tarkoitettuna työpanokseen perustuvana osinkona.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna vastikkeena ei pidetä muun muassa:

-
- 4) tuloverolain 66 §:n 3 momentissa tarkoitettua työsuhdeoption käyttämisestä syntyvää etua tai sellaista palvelussuhteeseen perustuvaa suoritusta, joka määräytyy yhtiön osakkeen arvon muutoksen perusteella, ellei työsuhdeoptiolla merkittävän osakkeen sovittu merkintähinta olen-

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

naisesti alita osakkeen käypää arvoa työsuhdeoption antamishetkellä ja tällaista työsuhdeoptiota käytetä vuoden kuluessa työsuhdeoption antamisesta;

12) yhtiön osakkaan nostamaa voitto-osuutta tai osinkoa, ellei 2 momentin 4 kohdasta muuta johdu; tai

87 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattoman ajan etuuksien perusteena olevat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioksi, johon etuusaika kohdentuu. Etuuksien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

1) 121 prosenttia äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahan perusteena olevasta sairausvakuutuslain mukaisesta vuositulosta siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle ja 21 prosenttia siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työnantajalle;

2) 55 prosenttia vuorotteluvapaalain mukaisen vuorottelukorvauksen perusteena olevasta ansiosta;

3) 75 prosenttia työttömyysturvalain mukaisen ansioon suhteutetun päivärahan perusteena olevasta ansiosta siltä osin kuin päivärahaa on saatu alimman vanhuuseläkeiän täyttämiskauden loppuun mennessä;

4) 65 prosenttia aikuiskoulutusetuuksista annetun lain mukaisen aikuiskoulutustuen perusteena olevasta ansiosta;

5) 55 prosenttia Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaisen kuntoutusrahan perusteena olevasta vuositulosta siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle, ei kuitenkaan, jos kuntoutusraha on maksettu eläkkeen lisänä;

6) 62 prosenttia sairauspäivärahan, osasairauspäivärahan ja erityishoitorahan perusteena olevasta sairausvakuutuslaissa tarkoitettusta vuositulosta siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle, kuitenkin siten, että osasairauspäivärahan perusteena oleva tulo on puolet sairauspäivärahan perusteena olevasta vuositulosta;

7) 65 prosenttia tapaturma-, liikenne- tai sotilastapaturmavakuutusta koskevien säännösten mukaisen ansionmenetykskorvauksen perusteena olevasta työansioista siltä ajalta, jolta päiväraha on maksettu työntekijälle, ei kuitenkaan siltä osin kuin eläkettä karttuu samasta syystä 6 kohdan mukaisesti;

8) 65 prosenttia tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta siltä ajalta, jolta tartuntatautipäiväraha on maksettu työntekijälle;

9) 65 prosenttia työeläkelakien mukaisen kuntoutusrahan tai tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella myönnetyn ansionmenetykskorvauksen perusteena olevasta työansioista siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle, ei kuitenkaan, jos kuntoutusraha on maksettu eläkkeen lisänä.

Etuuksien perusteena oleva 3 momentin 1, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettu vuositulo otetaan huomioon vain, jos vuosituloon sisältyy vähintään työntekijän eläkelain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkkatuloa tai yrittäjätuloa. Etuuden perusteena olevana tulona pidetään tämän pykälän 3 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa kuitenkin aina vähintään 523,62 euroa kuukaudessa. Jos mainitussa kohdassa tarkoitettu etuus on työhön paluun

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, etuuden perusteena olevana tulona pidetään kuitenkin työntekijälle maksetun vähimmäispäivärahan määrää.

Etuuden perusteena olevan tulon perusteella ei kartu eläkettä siltä ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelakien mukaista eläkettä. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ja perhe-eläkkeen ajalta eläkettä karttuu kuitenkin myös etuuden perusteena olevan tulon perusteella.

88 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon:

1) äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainrahan perusteena oleva tulo 87 §:n 3 momentin 1 kohdassa ja 4 momentissa tarkoitetun suuruisena; ja

2) muut kuin 1 kohdassa mainittujen 87 §:ssä tarkoitettujen palkattomalta ajalta saatujen etuuksien perusteena olevat tulot 100 prosentin suuruisena.

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta työntekijälle on tarkasteluaikana maksettu työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea. Vastaavalla tavalla otetaan huomioon sairausvakuutuslain mukainen päiväraha, jos sen perusteena olevaan vuosituloon sisältyy työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa, mutta ei työntekijän eläkelain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn eumäärän verran palkka- tai yrittäjätuloa.

96 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

5) sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain perusteella myönnetty ansionmenetykskorvaus;

98 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muutoin kuin 100 §:ssä säädetyn indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke tai muun työeläkkeen määrä muuttuu muutoin kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain tai sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain mukaista päivärahaa taikka liikennevakuutuslain tai potilasvahinkolain mukaista ansionmenetyskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella. Osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä tai työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen määrää vastaavasta osasta ei myöskään vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain, liikennevakuutuslain, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain sekä potilasvahinkolain mukaista ansionmenetyskorvausta tai eläkettä, jos se on myönnetty osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella, ennen kuin eläkkeensaaja on täyttänyt alimman vanhuuseläkeikänsä.

99 §

Takautuva oikeus korvaukseen vakuutuslaitokselta

Jos työkyvyttömyyseläke, perhe-eläke tai kuntoutusetuus myönnetään ajalle, jolta on maksettu raideliikennevastuulain mukaista ansionmenetyskorvausta, maksetaan työntekijälle työkyvyttömyyseläkettä, perhe-eläkettä tai kuntoutusetuutta tältä ajalta vain raideliikennevastuulain mukaisen ansionmenetyskorvauksen määrän ylittävä osa.

106 §

Eläkkeen hakeminen

Työntekijän on haettava eläkettä Kevalta hakemuksella, jossa on Eläketurvakeskuksen vahvistama, eläkeasian ratkaisemisen kannalta välttämätön tietosisältö. Jos Kevalla jo on eläkeasian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot, Keva voi ratkaista asian myös työntekijän muunlaisen hakemuksen perusteella. Hakemukseen on liitettävä eläkeasian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys.

Tarkemmat säännökset eläkkeen hakemisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

119 §

Neuvotteluvollisuus

Viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan Kevan on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen ratkaisevan eläkelaitoksen arvio työntekijän työkyvystä, jos:

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

1) Keva ratkaisee työntekijän oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen julkisten alojen palvelusuhteen jatkuessa alkaneen työkyvyttömyyden perusteella 33 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla;

2) työntekijällä on eläketapahtumahetkellä yksityisten alojen työeläkelakien mukaan vakuutettu työsuhde rinnakkain julkisten alojen eläkelain mukaisen virka- tai työsuhteen kanssa; ja

3) työntekijällä on yksityisten alojen työeläkelakien mukaan vakuutettuja työansioita vähintään 12 566,70 euroa työntekijän eläkelain 76 §:n 1 momentissa tarkoitettun tarkasteluajan kahden viimeisen kalenterivuoden aikana.

Jos Keva ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, ne ratkaisevat kumpikin omalta osaltaan eläkeasian erikseen.

120 §

Keva viimeisenä eläkelaitoksena uutta eläkettä myönnettäessä

Jos Keva on antanut ennakkopäätöksen oikeudesta osatyökyvyttömyyseläkkeeseen, työuraeläkkeeseen tai työeläkekuntoutukseen, Keva ratkaisee myös ennakkopäätökseen perustuvan eläkkeen ja hoitaa viimeisen eläkelaitoksen tehtävät.

139 §

Muutoksen hakeminen

Muutoksenhakua varten on työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (677/2005) sekä vakuutusosoikeudesta tuomioistuinnaisissa (673/2016) ja oikeudenkäynnistä vakuutusosoikeudessa annetussa laissa (677/2016).

Kevan tai Eläketurvakeskuksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalta. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan muutoksenhakuasiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusosoikeuteen. Muutoksenhausta säädetään 9 luvussa ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Asianosaisen on toimitettava valituskirjelmä muutoksenhakuajassa Kevan tekemästä päätöksestä sekä työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätöksestä Kevalle.

150 §

Asian uudelleen ratkaiseminen takautuvasti myönnetyn ensisijaisen etuuden tai muun eläkkeen johdosta

Jos eläkkeensaajalle on päätöksen antamisen jälkeen takautuvasti myönnetty 96 ja 97 §:ssä tarkoitettu ensisijainen etuus tai eläke taikka 75 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu eläke, Keva voi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta ratkaista asian uudelleen.

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

151 §

Kevan oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

Kevalla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) työnantajalta tai muulta työnteon perusteella korvausta maksavalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, raideliikennevastuulain mukaiselta korvausvelvolliselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), jäljempänä *julkisuuslaki*, sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan eläketurvan järjestämistä, eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten, tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa, EU:n sosiaaliturvan perusasetuksessa, EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksessa taikka sosiaaliturvasopimuksessa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;

2) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettua ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksiköltä sekä kuntoutusta toimeenpanevalta taholta ja muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä, sosiaalipalvelujen tuottajalta ja hoitolaitokselta seuraavat käsiteltävänä olevan eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot, jollei hakija itse niitä toimita:

a) lausunnot ja muut asiakirjat, jotka on laadittu työeläke- tai kuntoutusasiaa varten;

b) B-lääkärintlausunnot, jotka on laadittu tietopyyntöä edeltäneiltä kahdelta vuodelta sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa, kuntoutustukea, osakuntoutustukea, työkyvyttömyyseläkettä, osatyökyvyttömyyseläkettä, työuraeläkettä, työssä jatkamismahdollisuuksia tai ammatillista kuntoutusta varten sekä työkykyä koskevat laajat B-lääkärintlausunnot, jotka on laadittu tietopyyntöä edeltäneiltä kahdelta vuodelta;

c) muut kuin a ja b alakohdassa tarkoitettut tiedot eläkkeenhakijan potilasasiakirjoista, kuntoutuksesta, terveydentilasta, hoidosta sekä työkyvystä.

157 a §

Kevan oikeus tietojen luovuttamiseen raideliikennevastuulain mukaiselle korvausvelvolliselle

Kevalla on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa raideliikennevastuulain mukaiselle korvausvelvolliselle sellaiset tämän lain toimeenpanoon perustuvat tiedot, jotka ovat välttämättömiä 99 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettun takautumisoikeuden sisällön yksilöimiseksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ . Sen 85 §:n 2 momentti ja 3 momentin 4 ja 12 kohta tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2021.

Mitä tässä laissa säädetään sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain (1521/2016) tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain (1522/2016) mukaisesta etuudesta tai korvauksesta, sovelletaan sotilastapaturmalain (1211/1990) mukaiseen vastaavaan etuuteen.

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

Sellaiseen sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaiseen päivärahaetuuteen, johon ei sovelleta sairausvakuutuslain muuttamisesta annettua lakia (535/2019) mainitun lain voimaantulosäännöksen 1 momentin perusteella, ja sellaiseen Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaiseen kuntoutusrahaan, johon ei sovelleta Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta annettua lakia (536/2019) mainitun lain voimaantulosäännöksen perusteella, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 85 ja 87 §:ää.

Mitä tässä laissa säädetään liikennevakuutuslain (460/2016) mukaisesta etuudesta tai korvauksesta, sovelletaan kumotun liikennevakuutuslain (279/1959) mukaiseen vastaavaan etuuteen.

Tämän lain 98 §:n 3 momenttia sovelletaan tilanteisiin, joissa raideliikennevakuutuslain (113/1999) mukainen vahinkotapahtuma on sattunut 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

Laki

Eläketurvakeskuksesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Eläketurvakeskuksesta annetun lain (397/2006) 5 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1263/2016, seuraavasti:

5 §

Vastuu Eläketurvakeskuksen kustannuksista

Eläkelaitosten katettava osuus Eläketurvakeskuksen kustannuksista jaetaan julkisten ja yksityisten eläkealojen kesken samassa suhteessa kuin Eläketurvakeskuksessa tuotetut palvelut kohdistuvat julkisille ja yksityisille eläkealoille. Julkisten alojen eläkelaitosten vastuulla oleva osuus jaetaan julkisten alojen vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Kevan osalta kustannukset jaetaan kuitenkin Kevan, valtion, kirkon eläkerahaston ja Kansaneläkelaitoksen kesken työntekijän eläkelain 178 §:n 1 momentin mukaisessa suhteessa. Yksityisten alojen eläkelaitosten vastuulla oleva osuus jaetaan yksityisten alojen vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa, kuitenkin ottaen huomioon se, että Merimieseläkekassalle ja Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle ei kohdisteta vakuuttamisen valvontaa sekä se, että Eläketurvakeskuksen tämän lain 2 §:n mukaiset muut tehtävät eivät kohdistu samassa määrin Merimieseläkekassalle ja Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle kuin muille yksityisten alojen eläkelaitoksille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain (677/2005) 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1333/2011, seuraavasti:

3 §

Puheenjohtajien ja jäsenten nimittäminen

Valtioneuvosto nimittää sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä päätoimisen puheenjohtajan toistaiseksi sekä määrää sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä sivutoimiset varapuheenjohtajat ja muut jäsenet viideksi vuodeksi kerrallaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

sairausvakuutuslain 11 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 11 luvun 3 §:n 2 momentti sekä 3 momentin 4, 5 ja 11 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 535/2019, sekä
lisätään 11 luvun 3 §:n 3 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 535/2019, uusi 12 kohta seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

3 §

Palkkatulo

Palkkana pidetään ennakoperintälain (1118/1996) 13 §:ssä tarkoitettua ennakonpidätyksen alaista palkkaa, palkkiota ja korvausta, urheilijan palkkiota, rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain (627/1978) 4 §:ssä tarkoitettua palkkaa ja mainitun lain 3 §:ssä tarkoitettua esiintyvän taiteilijan sekä urheilijan henkilökohtaista korvausta, tuloverolain (1535/1992) 77 §:ssä tarkoitettua ulkomaantyöskentelystä saatua ennakoperintälain 13 §:ssä tarkoitettua ennakonpidätyksen alaista palkkaa, vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoitetun sairauskassan maksamaa täydennyspäivärahaa ja työsuhteessa saatuja palvelurahoja. Palkkana pidetään myös sellaista työstä suoritettavaa vastiketta, joka on sovittu osaksi tai kokonaan hyvitetäväksi tuloverolain 33 b §:n 3 momentissa tarkoitettuna työpanokseen perustuvana osinkona.

Palkkana ei kuitenkaan pidetä:

4) tuloverolain 66 §:n 3 momentissa tarkoitettua työsuhdeoption käyttämisestä syntyvää etua tai sellaista työsuhteeseen perustuvaa suoritusta, joka määräytyy yhtiön osakkeen arvon muutoksen perusteella, ellei työsuhdeoptiolla merkittävän osakkeen sovittu merkintähinta olennaisesti alita osakkeen käypää arvoa työsuhdeoption antamishetkellä ja tällaista työsuhdeoptiota käytetä vuoden kuluessa työsuhdeoption antamisesta, tai ellei kyse ole sellaisesta palkkiosta, jota 5 kohdan perusteella pidetään vastikkeena työstä;

5) palkkiota, joka annetaan työnantajayhtiön tai sen kanssa samaan konserniin tai muuhun vastaavaan taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvan yhtiön viranomaisen valvonnan alaisella säännellyllä markkinalla tai viranomaisen valvonnan alaisessa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä noteerattuina osakkeina, sijoitustalutuksena tai muulla vastaavalla tavalla, taikka osakkeiden sijasta osin tai kokonaan rahana, jos tällaisen palkkiona saatavan edun arvo riippuu kyseisten osakkeiden arvon kehityksestä vähintään vuoden ajan palkkion lupaamisen ja antamisen välisenä aikana;

11) eriä, jotka maksetaan työntekijälle yhtiökokouksen päätöksen perusteella voitonjakona tai käteisenä voittopalkkiona edellyttäen, että käteinen voittopalkkio maksetaan koko henkilöstölle eikä sillä pyritä korvaamaan työehtosopimuksen tai työsopimuksen edellyttämää palkkausjärjestelmää ja että käteisen palkkion määräytymisperusteet ovat 10 kohdan ja henkilöstörahasolain 2 §:n 2 ja 3 kohdan mukaiset ja että yhtiön vapaan pääoman määrä on suurempi kuin yhtiökokouksessa päätettävän käteisen voittopalkkion ja osakkeenomistajille maksettavien osinkojen yhteismäärä;

12) yhtiön osakkaan nostamaa voitto-osuutta tai osinkoa, ellei 2 momentista muuta johdu.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__ .

Laki

työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 94 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain (952/2019) 94 §:n 1 momentti seuraavasti:

94 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muusta syystä kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä annetun lain mukaista päivärahaa taikka liikennevakuutuslain tai potilasvakuutuslain mukaista ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella. Osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä tai työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen määrää vastaavasta osasta ei myöskään vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain, tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä annetun lain, liikennevakuutuslain, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain tai potilasvakuutuslain mukaista ansionmenetykskorvausta tai eläkettä, jos se on myönnetty osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella, ennen kuin eläkkeensaaja on täyttänyt alimman vanhuuseläkeikänsä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

Yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain 87 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain (953/2019) 87 §:n 1 momentti seuraavasti:

87 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muutuu muusta syystä kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä työtapa- turma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapa- turma- ja ammattitautilain tai sotilastapa- turman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain mukaista päivärahaa taikka liikennevakuu- tuslain tai potilasvakuutuslain mukaista ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyöky- vttömyyseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella. Osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä tai työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen määrää vastaavasta osasta ei myöskään vähennetä työ- tapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapa- turma- ja ammattitautilain, sotilastapa- turman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain, tapaturman ja palvelussairauden kor- vaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain, liikennevakuutuslain, liikennevakuutuslain pe- rusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain tai potilasvakuutuslain mukaista ansionmene- tyskorvausta tai eläkettä, jos se on myönnetty osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen aikana sat- tuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella, ennen kuin eläkkeensaaja on täyttä- nyt alimman vanhuuseläkeikänsä.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____
kuuta 20 ____.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain 99 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain (954/2019) 99 §:n 1 momentti seuraavasti:

99 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muusta syystä kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain tai sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain mukaista päivärahaa taikka liikennevakuutuslain tai potilasvakuutuslain mukaista ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella. Osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä tai työkyvyttömyyseläkkeen ja työraueläkkeen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen määrää vastaavasta osasta ei myöskään vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain, tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain, liikennevakuutuslain, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain tai potilasvakuutuslain mukaista ansionmenetykskorvausta tai eläkettä, jos se on myönnetty osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella, ennen kuin eläkkeensaaja on täyttänyt alimman vanhuuseläkeikänsä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

julkisten alojen eläkelain muuttamisesta annetun lain 98 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisten alojen eläkelain muuttamisesta annetun lain (956/2019) 98 §:n 1 momentti seuraavasti:

98 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muutoin kuin 100 §:ssä säädetyn indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke tai muun työeläkkeen määrä muuttuu muutoin kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain tai sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä annetun lain mukaista päivärahaa taikka liikennevakuutuslain tai potilasvakuutuslain mukaista ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella. Osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä tai työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen määrää vastaavasta osasta ei myöskään vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä annetun lain, liikennevakuutuslain, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain sekä potilasvakuutuslain mukaista ansionmenetykskorvausta tai eläkettä, jos se on myönnetty osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella, ennen kuin eläkkeensaaja on täyttänyt alimman vanhuuseläkeikänsä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Eduskunnan vastaus EV 47/2019 vp

Helsingissä 3.12.2019

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri